

Oulun ammattikorkeakoulun master-tutkintojen opinnäytetöiden itsearviointien kuvaus ja kehittämishaasteet

[Koivisto Kaisa](#), [Paaso Leena](#), [Sandelin Pirkko](#)

13.11.2014 ::

Metatiedot

Nimeke: Oulun ammattikorkeakoulun master-tutkintojen opinnäytetöiden itsearviointien kuvaus ja kehittämishaasteet

Tekijä: Koivisto Kaisa; Paaso Leena; Sandelin Pirkko

Aihe, asiasanat: alueelliset vaikutukset, ammattikorkeakoulut, itsearviointi, korkeakouluopiskelu, opinnäytteet, tutkimus- ja kehittämistoiminta, työelämälähtöisyys, työelämäyhteydet, vaikuttavuus, ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot

Aihe, luokitus: 38.4

Tiivistelmä: Tutkimusten mukaan suurin osa master-tutkintojen opinnäytetöistä tehdään yksittäisille yrityksille ja opinnäytetöistä saatujen tulosten hyöty alueen elinkeinoelämälle jää vähäiseksi. Parhaimmillaan opinnäytetyöt voisivat kehittää olemassa olevia työelämän käytäntöjä opiskelijan taustaorganisaatiota laajemmasta näkökulmasta, jolloin niillä olisi todellista alueellista vaikuttavuutta.

Oulun ammattikorkeakoulun ylemmän ammattikorkeakoulututkintokoulutuksen kehittämisprojektissa vuosina 2012-2014 arvioitiin itsearviointina master-tutkintojen opinnäytetöiden prosessia. Itsearviointit kohdistuivat kymmeneneen eri koulutusohjelmaan.

Itsearvioinneissa opinnäytetyön tekeminen kuvattiin hanke- ja työelämäyhteistyöhön osallistumisena. Kehittämiskohteiksi nousivat työelämän systemaattinen osallistuminen tutkimus- ja kehitystyön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Lisäksi esille nousi seurannan tekeminen tk-työn tulosten hyödyistä, käyttökelpoisuudesta ja vaikuttavuudesta työelämälle ja alueen elinkeinoelämälle. Mietittävä on myös, millaisilla tuloksilla, tuotteilla ja palveluilla saadaan alueelle yrittäjyyttä ja työpaikkoja sekä miten opiskelijat saavuttavat master-tutkinnolle asetetun osaamisen tason olemalla mukana tk-työssä yhdessä työelämän kanssa. Myös koulutusalojen keskinäiseen yhteistyöhön ja vuorovaikutuksen toteutumiseen monialaisena tk-työnä tulee kiinnittää huomioita.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2014-11-13

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2014111046173>

Kieli: suomi

oman ammattialansa merkityksen työelämälle ja yhteiskunnalle. Hänellä on valmiudet seurata ja eritellä alan tutkimustiedon ja ammattikäytännön kehitystä. Opiskelijalla on hyvät viestintä- ja kielitaidot oman alansa tehtäviin myös kansainvälisesti.

Master-tutkintojen opinnäytetöillä saavutetaan laissa ja asetuksessa määritellyt tavoitteet yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Tutkimusten mukaan suurin osa master-tutkintojen opinnäytetöistä tehdään yksittäisille yrityksille ja opinnäytetöistä saatujen tulosten hyödyntäminen alueen elinkeinoelämälle jää vähäiseksi. Parhaimmillaan opinnäytetyöt voisivat kehittää olemassa olevia työelämän käytäntöjä opiskelijan taustaorganisaatiota laajemmasta näkökulmasta, jolloin niillä olisi todellista alueellista vaikuttavuutta. [\[3\] \(#cite-text-0-2\)](#) [\[4\] \(#cite-text-0-3\)](#) Edellä mainituista asioista johtuen master-tutkinnoissa tehtävää tk-työtä tulee tutkia opetus- ja oppimisprosessien sekä työelämän ja alueen kehittämisen näkökulmista. [\[5\] \(#cite-text-0-4\)](#) [\[6\] \(#cite-text-0-5\)](#) [\[7\] \(#cite-text-0-6\)](#)

Oulun ammattikorkeakoulun master-tutkintojen itsearviointilomakkeiden opinnäytetöihin kohdistuvien kysymysten ja vastausten kuvaus

Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) master-tutkintojen opetussuunnitelmien itsearviointit tehtiin keväällä 2013. Itsearviointit kohdistuivat kymmeneen eri koulutusohjelmaan: yrittäjyys- ja liiketoimintaosaaminen, maaseudun kehittäminen, sosiaali- ja terveystieteiden kehittäminen ja johtaminen, kliininen asiantuntija, kuntoutus, terveyden edistäminen, sosiaaliala, rakentaminen, Information Technology ja Industrial Management.

Opinnäytetyöhön liittyvät kysymykset kohdentuivat opinnäytetyöprosessin toteutukseen ja niiden tavoitteeseen kehittää työelämää. Master-johtotimissä itsearviointilomakkeiden kysymykset jaettiin analysoitaviksi neljälle eri kehittämisselityöryhmälle. Itsearviointilomakkeen kysymyksistä seitsemän kohdistui opinnäytetöihin. Neljässä kysymyksessä mainittiin opinnäytetyö ja kolmessa kysymyksessä vastausten sisällöissä kuvattiin opinnäytetyötä ja sen yhteyttä työelämään ja alueen kehittämiseen.

Kysymykset olivat:

- Miten opinnäytetyö kytetään työelämän kehittämiseen?
- Miten opinnäytetyön ohjaus varmistetaan?
- Miten opinnäytetyöprosessin joustavuus on varmistettu?
- Miten opinnäytetyön kehittämistuloksien hyödynnettävyyttä työelämään on varmistettu?
- Mihin opiskelijan, työelämän ja ammattikorkeakoulun tarpeisiin koulutusohjelma vastaa?
- Miten koulutusohjelma edistää aluekehitystyötä ja alan verkostoyhteistyötä?
- Millainen on työnjako lähikorkeakoulujen kanssa?

Kysymyksiin vastasivat vastuuopettajat kaikista kymmenestä master-koulutusohjelmasta. Sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelmissa vastauksia saatiin myös työelämän edustajilta ja opiskelijoilta. Koulutusohjelmittain täytetyt itsearviointilomakkeet säilytetään Oamkin opintoasiaintoimistossa. Tässä artikkelissa kuvataan opinnäytetöihin kohdistuvien kysymysten vastauksista tehtyä yhteenvetoa.

Yhteenveto

Oamkin master-tutkinnoissa tehtävä tk-työ kytkeytyy usein opinnäytetöihin. Opinnäytetöitä tulee

kehittää opetus- ja oppimisprosesseihin sekä työelämän ja alueen elinkeinoelämään liittyen. [\[1\]](#)
[\[#cite-text-0-0\]](#) Rissanen [\[8\]](#) [\[#cite-text-0-8\]](#) kirjoittaa artikkelissaan:

”Ammattikorkeakouluilla on vielä varsin vähän tutkittua tietoa siitä, miten ylemmän tutkinnon opinnäytetöiden tuottama tieto ja osaaminen on arvioitu työelämän konteksteissa. Tarvitaan siis uutta tutkimusta sekä arviointi- ja palautetietoa siitä, miten osaamistavoitteet ovat käytännössä todentuneet oppimis- ja kehittämistuloksina. Ylempien tutkintojen opinnäytetöiden kansainvälinen vertailtavuus on myös tutkimisen ja kehittämisen arvoista. Varsin vähän nykyisissä ylemmän tutkinnon opinnäytetyökäytännöissä verkostoidutaan kansainvälisesti asiantuntija- ja tutkimusryhmiin. Verkko-oppimisympäristöt luovat tähän hyvän mahdollisuuden, mutta ne vaativat verkoston toimijoilta vahvaa sitoutumista ja pedagogisia taitoja.”

Itsearviointissa saatujen vastausten perusteella opinnäytetöiden ohjaus ja joustava eteneminen vaihtelivat yksiköittäin. Kaikkien opinnäytetöiden arvioitiin olevan työelämälähtöisiä. Työelämälähtöisyys kuvattiin vastauksissa yleisellä tasolla kaikissa tutkinto-ohjelmissa, esimerkkinä tästä asiakaslähtöisyys tai palveluiden kehittäminen. Opinnäytetöiden tulosten ja tuotteiden konkreettista hyödyntämistä työelämässä kuvattiin varsin vähän. Sosiaali- ja terveysalan vastauksissa oli kuitenkin joitakin konkreettisia esimerkkejä. Vastauksista käy ilmi, että opinnäytetöiden tulosten hyödyntämistä työelämässä ei ole tutkittu eikä seurattu. Opinnäytetöiden ohjaus toteutui eri yksiköissä muodostuneiden tapojen mukaan.

Työelämälähtöisyys on master-tutkintojen lähtökohtana opetuksen ja oppimisen järjestämisessä. Jatkotutkintokokeilun yhteydessä työelämän yhteyshenkilöiltä kerätyn, ja vuonna 2005 raportoidun, seurannan mukaan [\[9\]](#) [\[#cite-text-0-9\]](#) [\[10\]](#) [\[#cite-text-0-10\]](#) opinnäytetöiden aiheista suurin osa tuli opinnäytetyön tekijältä itseltään. Myös Oamkin master-tutkintojen opinnäytetöiden aiheet tulevat tämän arvioinnin mukaan yleensä opiskelijalta ja aiheet liittyvät yhteen työpaikkaan, yritykseen tai organisaatioon. Vastauksen mukaan sosiaali- ja terveysalan master-tutkintojen opinnäytetöiden kuvattiin liittyvän usein alueen erilaisiin kehittämishankkeisiin, ei niinkään yksittäisiin yrityksiin.

Oamkin master-tutkintojen opinnäytetöiden itsearviointivastausten perusteella opinnäytetöistä kysytään palautetta toimeksiantajalta. Mutta vastauksista ei ilmene tuotteiden tai palveluiden konkreettinen hyöty toimeksiantajalle. Kysymys ”miten opinnäytetyön kehittämistuloksien hyödynnettävyyttä työelämään oli varmistettu?” oli ymmärretty vastaajista riippuen eri tavoin. Osa vastauksista käsitteli selkeämmin kysymystä, ”missä opinnäytetyön tuloksia on esitetty ja miten tuloksia on levitetty?”

Sosiaali- ja terveysalalla opinnäytetöiden tuloksilla saatua tietoa oli esitetty seminaareissa ja konferensseissa. Niistä oli kirjoitettu myös artikkeleita ammattilehtiin ja kirjoihin. Tekniikan yksikön (nykyisin Tekniikan ja luonnonvara-alan yksikkö) vastausten perusteella työ tehdään aina yrityksiin ja siellä olevaan kehityskohteeseen. Yrityksessä ohjaajan vastuulle jäi varmistaa opinnäytetöiden tulosten levittäminen ja hyödynnettävyys. Vastausten perusteella master-tutkintojen opinnäytetöiden merkitystä työelämälle ja alueen elinkeinoelämälle tulisi kehittää.

Kysymykseen ”miten koulutusohjelma vastaa opiskelijan, työelämän ja ammattikorkeakoulun tarpeisiin?” vastausten perusteella opinnäytetyön tekeminen kuvattiin hanke- ja työelämäyhteistyöhön osallistumisena. Vastauksissa korostettiin työelämän tarpeita, mutta työelämän tarpeisiin liittyvää analyysiä oli niukasti. Esimerkiksi kliinisen asiantuntijan koulutusohjelmassa tarvetta kuvattiin sosiaali- ja terveysalan muutoksena, osaamisen vaatimusten lisääntymisenä, työvoiman tarpeena ja väestön ikääntymisen aiheuttamina lisääntyvinä hoidon tarpeina. Lisäksi vastauksissa kuvattiin esimerkkejä työelämäyhteistyöstä ja opinnäytetyön

työelämäyhteyttä yleisellä tasolla oman työn, organisaation tai yrityksen kehittämisenä.

Kysymyksiin ”miten koulutusohjelma edistää aluekehitystyötä ja alan verkostoyhteistyötä?” ja ”millainen on työnjako lähikorkeakoulujen kanssa?” vastattiin, että edistämistä tapahtui kolmesta näkökulmasta: opiskelijoiden verkostot ja toiminta, opettajien verkostot ja toiminta sekä tk-yhteistyö hankkeissa ja työelämän kanssa. Sosiaali- ja terveysalalla oli vastausten mukaan useita verkostoja ja hankkeita, joissa tavoitteena oli alueellinen yhteistyö ja verkostoituminen (Kytke - Kodin ja asiakkaan kytkeminen sosiaali- ja terveydenhuollon saumattomaan hoito- ja palveluketjuun, [Sohvi \(http://www.oamk.fi/hankkeet/kotimaiset_kaynnissa/?hanke_id=1094\)](http://www.oamk.fi/hankkeet/kotimaiset_kaynnissa/?hanke_id=1094), [Eheä Elämän Ehtoo, \(http://www.oamk.fi/hankkeet/eee/\)](http://www.oamk.fi/hankkeet/eee/) Kempele kouluhyvinvointi). Muiden master-ohjelmien vastauksissa hankkeita nimettiin niukasti.

Alueellinen tk-työ nousi esiin itsearvioinneissa juuri hanketoimintaan osallistumisena. Eri yksiköiden välistä tk-työtä tai yhteisiä opinnäytetöitä ei tullut esille. Opinnäytetyöhön liittyvät vastaukset jäivät varsin yleiselle tasolle. Eri yksiköistä saadut vastaukset vaihtelivat sekä sisällöltään että pituudeltaan suuresti ja vastauksissa toistui samoja aiheita.

Itsearviointilomakkeella kerättyä tietoa ja mittarin kysymyksiä tulee tarkastella kriittisesti. Tulee pohtia, millaista tietoa mittarin kysymyksillä tavoiteltiin ja miten vastaajat ymmärsivät kysymykset. Kun tietoa kerätään esimerkiksi itsearviointilomakkeilla, tulisi vastaajien tietää, mihin kerättyä tietoa käytetään. Näin kaikki tiedon keruuseen liittyvät eettiset kysymykset toteutuvat. Opinnäytetyöhön liittyvästä kerätyistä tiedoista on nyt tehty koontia, kuvausta ja yhteenvetoa. Koska kirjoittajat eivät tiedä, ovatko itsearviointilomakkeisiin vastanneet henkilöt ymmärtäneet, että kerättyä tietoa kuvataan nk. tutkimuksellisesta näkökulmasta, kirjoittajat eivät laita alkuperäistä aineistoa linkiksi tähän artikkeliin. Koska vastaajia oli kymmenen, voidaan vastaaja tunnistaa alkuperäisestä aineistosta. Jokainen itsearviointiin vastannut halutessaan käydä tarkistamassa, että tässä artikkelissa kuvattu yhteenveto vastaa alkuperäistä tietoa.

Saatujen vastausten perusteella Oamkin master-tutkintojen opinnäytetöiden kehittämiskohteita ovat:

- Työelämän systemaattinen osallistuminen tutkimus- ja kehittämistyön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
- Tutkimusta ja seurantaa tulee tehdä tk-työn tulosten hyödyntämisestä, käyttökelpoisuudesta ja vaikuttavuudesta työelämälle ja alueen elinkeinoelämälle.
- Millaisilla tuloksilla, tuotteilla ja palveluilla saadaan alueelle yrittäjyyttä ja työpaikkoja?
- Miten opiskelijat saavuttavat master-tutkinnolle asetetun osaamisen tason olemalla mukana tutkimus- ja kehittämistyössä yhdessä työelämän kanssa?
- Miten koulutusalojen keskinäinen yhteistyö ja vuorovaikutus toteutuvat monialaisina tutkimus- ja kehittämistoimintoina?

Integroimalla master-tutkintojen opinnot opinnäytetyöprosessiin, voidaan master-tutkinnolle asetetut tavoitteet ja osaaminen saavuttaa kokonaisvaltaisesti. Master-tutkinnon opinnäytetyö on keskeinen osa tutkimus- ja kehitystyötä ammattikorkeakouluissa ja toimii samalla työelämän ja alueen kehittäjänä. [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#) [\[8\] \(#cite-text-0-8\)](#)

Lähteet

1. [^] [abc](#) Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta 564/2009, § 4
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090564>

2. [^][Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 546/2013, § 7](#)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130546>
3. [^]Marttila, L. & Lyytinen, A. 2007. Opinnäytetyö ammattikorkeakoulun T & K-toiminnan peilinä. Teoksessa J. Levonen (toim.) Ylempi ammattikorkeakoulututkinto – työelämäläheistä asiantuntemusta kehittämässä. Hämeen ammattikorkeakoulu, 139–154.
4. [^]Tanskanen, T., Eerola, O., Helmi, S., Hyyppä, V., Jaatinen, M., Kantola, I., Koivisto, K. & Vaskikari T. 2013. Työelämälähtöistä korkeakoulutusta kolmikantamallilla sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen (YAMK) koulutusohjelman arviointiraportti. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 168. Turun ammattikorkeakoulu.
5. [^]Ihanainen, P. & Kiviniemi, K. 2009. Verkko-opetuksen haasteet ammatillisessa koulutuksessa. Teoksessa P. Ihanainen, P. Kalli & K. Kiviniemi (toim.) Verkon varassa – opetuksen pedagoginen kehittäminen verkkoympäristöissä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 130–141.
6. [^]Kettunen, H. Pulkkinen, S. & Saari, J. 2013. Ammattikorkeakoulujen aikuisopiskelijat. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö OTUS 38. Tampere: Kirjapaino Hermes. Hakupäivä 30.4.2014.
<http://www.slideshare.net/otusowl/2013-ammattikorkeakoulujen-aikuisopiskelijat>
7. [^]Maassen, P., Kallioinen, O., Keränen, P., Penttinen, M., Spaapen, J., Wiedenhofer, R., Kajaste, M. & Mattila, J. 2012. From the bottom up. Evaluation of RDI activities of Finnish Universities of Applied Sciences. Publications of the Finnish Higher Education Evaluation Council 7. Hakupäivä 30.4.2013.
http://www.kka.fi/files/1482/KKA_0712.pdf
8. [^]^{ab}Rissanen, R. 2008. Opinnäytetyö osaamisen kehittämisen välineenä. Teoksessa J. Levonen (toim.) Ylempi ammattikorkeakoulututkinto – Työelämäläheistä asiantuntemusta kehittämässä. Hämeen ammattikorkeakoulun e-julkaisuja 3. Saarijärven Offset paino, Saarijärvi. 161-172.
9. [^]Okkonen, E. 2006. Hyvä koulutus työkokemusta hankkineille. Valmistuvien opiskelijoiden kokemuksia ammatillisen asiantuntijuuden syvenemisestä ja opiskelustaan. Teoksessa E. Okkonen (toim.) Ammattikorkeakoulun jatkotutkinto - tulokset ja tulevaisuus. Julkaisu 3. Hämeen ammattikorkeakoulu, 200-207.
10. [^]Okkonen, E. & Neuvonen-Rauhala, M-L. 2006. Voimavarana työelämäläheisyys. Teoksessa E. Okkonen (toim.) Ammattikorkeakoulun jatkotutkinto - tulokset ja tulevaisuus. Julkaisu 3. Hämeen ammattikorkeakoulu, 207-217.